

ժը ներքին վարչային կեանքն, ինչո՞ւ իրենցմէ գրեթէ ամէնքն ալ ամբողջապէս Երեսփոխաններ ընտրեցին թեմէն այս կամ այն անձն և այս ամէն ձեւակերպութեանց դէմ օրուան կ'։ Պատրիարքն Ամեն Սապօ պաղեան Հոգեւոր Տէրը արդեւ չյարոյց և նոյնպէս իրենք չմեծեցին այսպիսի ներկայացուցչական դրօշմէն մը՝ որ այն ատեն Եկեղեցւոյ սկզբանց հակառակ չէմ և այսօր հակառակ կ'ըլլայ։

Ահ, ներեցէ՛ք Գերապայծառներ, գտնէ՛ք այնպէս պիտի ըսեմ որ երբ ժողովքն անկախացաւ կը մեղանչէր Կաթողիկէ Եկեղ. ցոյ դէմ, Դուք արդէն զիսկայա- ղաւ մեղանչած էիք, այդ ներկայացուցչական դրօշմէն ընդունելովիդ և Եկեղեցւոյ թղթանց հակառակ եղող ժողովքի մը հետ բանակցելովիդ Գործերն դեռ ինքնին կենդանի վկաներ են, իսկ խաղաղութեան ամէն զիջում կ'ըլլայ, բայց ըսեմ և բնաւ անգրգռելի միտմո- յաւի՛նս կաթողիկէ Եկեղեցւոյ մէջ։ Այս- պէս էին գտնէ սորվեցուցած մեզի մեր վարպետներն կրօնաքրտութեան դասընթացքի մէջ և այսօր չեմ գիտեր, ինչպէ՞ս, ո՞ր օրէնքով, ի՞նչ արտօնութեամբ կ'ել- լին չեղեալ կը նկատեն այն բաները՝ որոնք իրենք հաստատեցին ամէնքն ալ անհատա- թար և անկախաբար իրարմէ։ Արդե՞ծ բերդեան ալ նոյնը չըրա՞ւ, նոյն մեղքն չգործեց, միեւնոյն յանցանքի մէջ չին կա՞ւ. որ այսօր ելած է, —ըստ իրեն—ան- կրօններու ըսին ցրուելու համար. ինչո՞ւ իրեն ընդունած սկզբունքն ալ միա՛րին կը ջնջէ՛ր կը ջնջէ՛ր միայն ապրելու հա- մար, ինչպէ՞ս ապրելու Աստուայի մէջ։ Բայց եթէ ցաւ մ'առնիմ, այն ալ մեր Ե- պիսկոպոսներուն համար է, որոնք իրենց լուսնի քահանայութեան իշխանութիւնն չեն կրնար ազատօրէն գործածել և կ'ի- նան Թերզեանի գողը, չենք գիտեր ի՞նչ նկատումներով... Արդե՞ծ մենք կը հա- ցընենք իրենց, այս պարագային, Եկեղեցւոյ ժողովքին օրէնքն ո՞ր կը մնայ, երբ կ'ընդ. Ժողովքն չի բաւանց յափշտակիչ կ'անուանուի, համարաւոր ճշգրտական թղթոյն մէջ, նոյնն չըրա՞ւ Թերզեան Եպիսկոպոսաց իշխանութեան հանդէպ։ Ասիկա ժամանակն պիտի լուսարանէ։

Բայց ինչպէ՞ս գիտենք, դատին պաշտ- պանութեան համար ջանք չեն զուցած Եպիսկոպոսներն, խնդիրն չփոխելու՝ եւ կեղեցական օւ կրօնական գոյն մը տալով անոր։ Իրաց այս ձեւին մէջ օրքան կը յաջողին չենք գիտեր, բայց սա չափը միայն կրնանք գիտնալ թէ՛ իրենց այս ընթացքովը Եկեղեցւոյ և Ազգին հաւա- սարապէս լիսա կը պատճառեն Եթէ չեն հաւատար խօսքին, թո՞ղ կարդան մեր հասարակութեան պատմութիւնը ուր պիտի տեսնեն մեր անցեալ փառքն օւ նսեմութիւնը։ Եւ այս ամենն եղած է խնդիրն հիմնովին վերջ մը չտրուելէն, որովհետեւ երբ ժողովքն ճաղք կը կոչէ, իրենք ճեղքեցին կը պոռան, իբրև ատենք իրարու անհաշտ թշնամիներ։

Եպիսկոպոսները շատ անձնուէր և անձ- նազօն ըլլալ կ'երևան Եկեղեցւոյ սկզբունք ներքին և անօր իրաւունքներուն համար. այսպէս պէտք է ըլլալ, բայց ոչ այն պայ- մաններով, որոնց վրայ քիչ մը վերք խօսե- ցանք և այն ատեն գտնէ իմ աչքիս առջև անոնք չէին ըլլար ան՝ ինչ որ են այսօր։ Եւ ուրիշներուն մասին խօսելու քաջու- թիւնն չունիմ, բայց գտնէ ես իմ մասին լիովին կրնամ հաւատել թէ՛ իրենց այդ ընթացքն զիս թերահաւատ ըրած է, երբ ուղղակի կը տեսնեմ իրենց նեատու- ներն ըլլալ եկեղեցական, ըլլալ վարչա- յին գործոց մէջ։

Դեր հովուական առաքինութիւնները մոպցեցան և երկուան օվսաննայները փոխուեցան այսօր և եղան խաչեսցի՝ կը- սեն Եպիսկոպոսներն Որո՞ւ համար են այս խօսքերն, ամբողջ այն Եպիսկոպոսաց հա- մար, որոնք ստորագրած են այս «Հաւա- քական թղթերն»։ Անոնցմէ Լէր ժողո-

վորդեան ծանօթ չէին, կը մնայ անդին 8 միայն, որոնց մէջէն միայն և միայն Թեր- ղեանի օվսաննա կոչեց ժողովուրդն և ոչ ուրիշներու։ Այս խօսքն ուղղակի Թեր- ղեանի անձին համար գրուած ըլլալ կը թուի. բայց ինչո՞ւ չեն ուղեր անդա- ղառնալ այն պատճառներուն վրայ ուր երկուան օվսաննայներն այսօր խաչե- ցին։ Երբ կը փոխուին, Մի՞թէ ճշմարիտ առաքինութիւններն այդչափ շատով կը մոպցուին եղեր, եթէ երբեք անոնք ճշմա- րիտ ըլլալու հաւանականութիւնն օւնէին։ Արդե՞ծ կը հարցնեմ Եպիսկոպոսաց ինչո՞ւ շատով թորչուեցաւ փառաց այն պատկը, զոր դրած էր ժողովուրդն Թերզեանի ճակ- տին վրայ, չեմ գիտեր ի՞նչ պատճառներով. եթէ արժանի էր ան՝ ասօր, պէտք չէր գտնէ անոր ծաղկներն այդչափ վաղա- ցուկ ըլլալին, որովհետեւ անոնք հաղի- 4-3 ամիս կրցան իրենց թարմութիւնը պահել անոր ճակտին վրայ։

Բարեբաղդաբար ան արժանի չէր ար- պատիւն ու կոպան, վասն զի իւր ամ- բողջ կեանքին մէջ չարն գործեց՝ բարի կարծեցընել տալով, սխալն գործադրեց՝ ուղիղ ըսելով, սահմանադրական եմ ըսաւ, միայնակութիւն ըրաւ, կրօնքն բանաբարեց, հաւատքի հետ խաղաց և դեռ շատ բաներ, որոնց վրայ չենք ուղեր խօսիլ, և անա ատեն համար էր որ իրա-ւամբ և նախախնամութեան մէկ անքննելի տնօրինութեամբ, ժողովուրդեան սէրն ամբողջ ասեղութեան փոխուեցաւ, յաբ- Գանքն՝ նոյնպէս քիչ և օվսաննայներն՝ «խա- չեցիք»։

Եւ Դուք, ժվ Արհիպատիւններ, մի՛ գործանաք թէ՛ ինչո՞ւ ատեն տեղի կ'օւնենան։ Աստուածային արդարութիւնն է որ կը յաղթանակէ և ճշմարտութիւնն է որ կը փառաւորուի. վասն զի իւր կեան- քին մէջ ճերմակն և և՛ ճեղքն ալ ճերմակ ցոյց տուող մը պատճառ համար էր որ իշխանութեան գլուխն անցաւ Երկրից անիմանալի զօրութեան, և անա այսօր անոր անձին դէմ եղածներն պատիժներ չեն միթէ։ Անկարելի է որ Թերզեան կա- թողիկոս մնայ, պիտի իյնայ և այս ան- խառնութիւն է գտնէ իմ մասին, փրկելու համար իմ հաւատքս։ Ուշ կամ կանուխ այս պիտի ըլլայ ի լուսնի արդարութեան. վասն զի չի կրնար մնալ ան՝ այն Աթո- ռին վրայ զոր տիրացաւ կեղծիքով և աշխարհային նկատմաներով։

Ձի կրնար մնալ Կաթողիկոս, վասն զի ոգիւն խաղեց, հաւատքն վրդովեց և այս՝ պարզապէս իւր քամքն ի գլուխ հանելու համար։ Եկեղեցւոյ արքեպիս- քոսն դէմ ինքն մեղանչեց, իւր՝ Աստուայ գտնուած միջոցին, ինքն էր որ Հայոց եկեղեցւոյ մէջ ներկայ գտնուեցաւ յու- ղարկապետութիւններու, ինքն էր որ Հա- յոց եկեղեցւոյ մէջ պատարագեց և վեր- չապէս ինքն էր որ վերջին անգամ Հայոց Սոյ կաթողիկոս վեհ. իրապետն Սրբա- զանի առաջարկեց որ Հայ քահանաներն տրամադրելի կրնան ըլլալ Հայ Կաթողիկէ ժողովուրդեան, հոգեւոր գործերու մատա- կարարութեան մէջ։ Այս վերջին խօսքին չիտակն եւ շատ հաւատ չէի ընծայած, բայց վերջապէս վստահեցանք, անոր ճիշդ ըլլալուն ըրած հետազոտութեան, սակայն և այնպէս դարձեալ առ ի լուսարանու- թիւն մտաց, կը խնդրենք Նորին Սուրբ Սծութեան Սահակ Կաթողիկոսն որ բա- րեհաճի մեզ հաղորդել հրապարակաւ այս վերջին պարագային ճշգրտութիւն։

Ձի կրնար մնալ Պատրիարք, քանի որ չնանչցաւ ազգին գոյութիւնը, փնտցեցել շնաց անօր կաղմութիւնն, ճանչցած օրէնքներն, խնդիրներն իրեն, ինք- նազուլու և միայնակ գործել փորձեց։ Մէկ կողմէն ազգին իրաւունք տուաւ, միւս կողմէն անիրաւ զրպարտեց։ Ար- զին ժողովներն ցրուելու միջոցներ ևեւք առաւ։ Ժողովները Տէրութեան դէմ ըմ- քոսներն ցոյց տուաւ, մոռնալ առաւ- անոնց մասին, գտնեց անարգեց, ան- պատուեց, և դեռ ընելէներէն գտաւ,

որոնք գիտենք թէ արտառօց բաներ պիտի ըլլան։ Որովհետեւ տարօրինակ գործող մըն էր, եղաւ և է՝ այսօր իսկ։

Արդ, թող լաւ գիտան Եպիսկոպո- սունք ալ իրենց կարգին թէ՛ այս ժող- վուրդն շատ համբերատար և նեղհամբոյր է ամէն տեսակ վշտերու և յոգնու- թեանց տակ, բայց երբեք՝ զրպարտիչ և ամբաստանիչ խօսքերու հանդէպ։

Ահա ասոնք են իմ անկեղծ խօսքերս Ձեզ, ժվ Արհիպատիւններ, «ճանչցէ՛ք Թերզեանը, և այդ ճանաչումն է որ Ձեզ ալ, մեզ ալ պիտի ազատէ»։

Վ Ե Ր Ջ
Թ. Կ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ԹԵՐԶԵԱՆԻ ԴԵՍ՝ ԻՐԱԽԱՅԻ ԲՈՂՈՔՆԵՐ

Կրնամ ըսել ամէն գրիչ Թերզեանին դէմ բան մը գրեց. օրովհետեւ ամէն սիրտ զգաց դառնութիւնը այն օչ-ոգովորդա- սէր զաղափարին որ իրմէ ըզխեցաւ։ Ու- չգրելը՝ կարծես յանգանք մըն է գոր- ծուած՝ ոչ միայն հանդէպ Հայ-Կաթողիկէ հասարակութեան, որ այսօր չարաչար կը թուստէ այն անձնաւորութեան ձեռքին տակ, այլ և մեղանչում մըն է՝ ժողովրդ- դային այն ամէն զգացմանց և իրաւանց դէմ, զորս առաթուր կ'ընէ Թերզեան Գերապայծառը։

Արդարեւ, մարդ կ'ապշի մտածելով որ եկեղեցական սքեմին ներքեւ խիղճ ձեւա- ցրնող այդ փառասէր կեանքը՝ ունեցաւ բացարձակ իշխելու տենչ մը՝ թերեւս աշխարհային բանակարներէ ալ աւելի. օրովհետեւ ասոնք իրենց կարողութեան լայն սահմանին մէջ, գտնեց ըրած չեն այնչափ՝ որչափ Թերզեանը կ'ընէ իւր եկեղեցականութեան անձուկ և բռնանա- լու անյարմար սահմանին մէջ, Սակայն, «Տուր զգործութիւն փորձէ՛ր զհաւատք» կ'ընէ առածը. եթէ աշխարհիս մէջ Թեր- ղեան Գերապայծառը զաղափարն ունե- ցող ամէն անհատ— չըսենք ամէն եկեղե- ցական— քիչ մ'աւելի իշխանութիւն օւ- նենար իր ձեռքը, ինչի՞ր պիտի չընէր նոյն իսկ ամբողջ ժողովուրդեան մը դեմ- քաղութեան աւերակներուն վրայ կանգ- նելու համար իր փառասիրութեան բա- գրին։ Աստուած փրկէ այդպիսիներէ։

Թերզեան կ'արհամարէ ամէն ինչ որ ժողովուրդային է, կ'օգտէ օտանկալութիւնը բազմութեան սրտն ըղիւած բողբոխ ար- դար չեղաւ. չճանչնար ժողովուրդը իբրև բանական հօտ մը, այլ իբրև անբաններու խումբ մը, որ ամէն բանի մէջ իւր հրա- մանին և իշխանութեան կոյր հետեւողը ըլլայ։ Կարծենք՝ այս է իւր ներքին վարդապետութիւնը, զոր պաշտպանելու համար փաստաբանութեան մը կը կրթնի. կրօնը կը բերէ մէջեղ. չի գիտէ թէ այն է միակ ճամբան՝ որ մը իւր փառասիրու- թեան յաղթանակը կանգնելու ի դիմաց աշխարհի և ցտեցնելու ինքզինքը։

Աւա՛ղ, ժվ կրնայ չցաւելի՛ տեսնելով որ Յիսուսի քարոզած այն հեղաշրջի- կրօնը մը վարդապետութիւնները՝ աշխար- հայեացաց մտածումներով տոգորուած մարդերու յանձնուն, Մարդ մը, հօգե-ւոր պետ մը մանաւանդ՝ որ իւր ժողո-

վուրդը սօւրեններով ընաշինլ ընել պիտի օւղէր եթէ կարենար՝ սոսկ իր մարդկա- յին կիրքը յազեցնելու համար։

Թերզեան Գերապայծառը ապերախ- ասութեան նշանակելի օրինակն ալ տուաւ հաւածելով ժողովուրդը մը, որ քիչ առաջ ճեղքեցնեցեղ զինք Պատրիարքական Ա- թուր բարձրացուց. կարծենք վսեմ հօգ-ւոյ գործ չէ այս, անվայել, մանաւանդ ազգի մը պիտի, որը ամէն բանէ առաջ սիրաւորող և խոնկ հոգեով մը օգտուած պէտք է ըլլայ. այս է զլիւսաւոր արժա- նիքը մեծի մը։

Ահա այս պարագաներն աչքի առչե-

տեսնելով և Թերզեան Գերապայծա- ու լուրջ խորհրդածութեան ներկայացնե- լով զանոնք, թող ներքեւ մեզ ըսել թէ՛ խեղճ Հայ-Կաթողիկէ հասարակութեան զլիւսաւոր բողբոսած ներկայ խաղաղութեանց բոլոր երեսոյթներու մէջ, չենք գտնի որ մէկ արդարացի պատճառ մը որ խօսի ի նպատակ Թերզեանի։

Ի զուր կը ջանայ ինք՝ այլ և այլ գրուածքներով իր սկզբունքը պայապա- նելու. այդ գրուածքները՝ որքան ալ կրօնական խղճաւորութիւն ձեւացնեն, չեն կրնար խաբել հասկողները. անոնց վարպետ բացատրութեանց տակէն դիւ- րաւ կը հասկըցուի գորողներու միւս այլ դիւ- օւնն օւ նպատակը, այն է՝ շահագործելու և իշխելու տենչը։ Այս այսպէս է, և ինչո՞ւ վրաւորութիւն՝ երբ ներկայ դարու մարդ- կութիւնը՝ չնորհիւ իր մտքի լայն հայե- ցողութեան՝ չի խաբուի իր արտաքին երեսոյթներէ և կը փնտէ ամէն գործոց մէջ ներքին խղճութիւնը, ներքին ար- ժանիքը։

Ահա այս օպաւորութեանց ներքեւ երկու խօսք ալ Ձեզ ուղղեմ, ժվ Թեր- ղեան Գերապայծառ. — կ'ուզէի ըսել՝ միթէ վայել է որ կիրքն օւ կամապաշ- տութիւնը այնքաւ արմատաւն հոգեւոր պիտի մը մէջ, մինչև մօցնել տան անոր։ Երեսփոխաններն սէր և խաղաղութիւն ներշնչող այնքան գեղեցիկ օրինակները. և մինչև երբ սաստէք Ձեր խղճին որ— գիտեմ— յար կը թախանձէ զՁեզ՝ ալիւս առիթ չըլլալ մեղաց. որովհետեւ բաւ են արդէն եղածներն ժողովուրդը չարաչար յօգուած է այսօր. և հօգիններն մահացող գալթակցութեան մէջ՝ Ձեր յամառու- թեան առիթով։ Ձեր միակ ճամբան է՝ քաշուել այդ ասպարէզէն, եթէ կ'ուզէի րէք հոգեւոր փրկութիւնն և եթէ կ'ուզէի քիստոսի պաշտօնայ կոպելի։ Որովհետեւ Դուք ալ գիտէք թէ՛ արժան չէ անիմեն- ով վարել հօտ մը, որ Ձեզ յանձնուած է վարելու բարի հօգուր մը և սիրաւորող Հայ- րապետի մը սրտով օւ գործերով։ Եթէ չէք կրնար զայն ընել, եթէ կիրք եղած՝ կը մոռնաք ամէն բան, ուրեմն հանգուր- ժեցէ՛ք առանց վշտանալու որ ժողովուրդ- եան ձայնն, իբրև ձայն բաղմաց, իբրև ձայն իրաւանց և արդարութեան՝ գոյն Ձեր իսկ ականջին։ Անկեղծ Թերզեան, զահր օրսուն Թերզեան։

ՄԵՆԵՐ ՀԱՅ-ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՄԸ
Մուշ, 7 փետրուար 1912

ՄԱՐԱԾ

(4958 Ն. տան աշխատ)

Կելելիմ պիզիմ Արփիարեան էֆ.յէ. պու զաթ տա իւշ ալ գատար չէնիմիզ- ալ, ատէթա պօթման պէճքիւ կելի եալընըզա օթուրաւ. եանընա կրտէն կելէն օլմատը. ընէտիսիս Ժանընտա տա եօգ իտի. ճանըն պէրքիթտի քուրաւ. Եօգսա պաշա պեր ատէմ օլսա իտի. պու իւ՛ հալ տար պէնիմ հալիմ. չէրքիմ, հայսիյէթիմ եօգ մը. քիմսէ պէնիմ Թա- նըմաօր. հիշ պիւր քիմսէ եանըմա կել- մէիօր տէմէլի բէն, պուսաւ տա աշիւ. իւկ տաեանտը. հօգգը տա վար իտի. գիրա Սթամպուրա գալամաթը, Չմմաւ- տա տուրմատը. նէրէլէ կիթմէլի ալ- յէրէք, չու եօլու ալչիւնտիւ. պէն պու- րատա բէք էյի բահաթը, միլլէթին էֆէն- ալ վէ աղայարընըն էլլէրինէ կրտէրիմ. կէնիլմի պեր տաւա էնաթիլիմ. ընէ- տիլէր տէ պանա իեաւէի գիեարէթէ կէ- լիլլէր. պու եօլ իլէ կէօրիւշիւրիւք. ա- տիւ ամմա, մուղափաք օլմատը. չէօյ- իթի հէր կիթիլի խանէտէ՛ խանէ սա- հիպիլի օլսա աղաւար վէ էֆէնտիլլէր պուլուսմաւընընտա, իեաւէի զիեարէթ իտէն օլմատը. իմտի պուսա տա մուվա- ֆաք օլմաեքնէմ, նէ եալմալը իտի. Մա-

բայտաւ պարտեանս պիտ պէտլուք էֆէնտի մէմուրա իլթիճա իտիզ, միլլէթ իլէ ա-
րամադը պու զաթ պուլուր, վէ պիզի
պարըլտըրըր ալէի տիւշիւնտիւ, օ զաթա
կիթտի. օ զաթ, լէնտսընը տիւշիւնտիւ
սօնրա, «Անին պու միլլէթ իլէ պարըլ-
ման վէ արայը տիւզէթէն վէ պաւտան
կիտէրքէն, թէշի զընման վէ իրփիար-
եան էֆէնտիտէն մէմուրնը պ տաթըթմէն,
աննազ արմիթէթէպլէրի օլան կէտիկանս
էֆէնտի լէշնտէն Նիւսնի շահաւաթ իտէ
թէ, հազդաթիթէթթ տաթիւսիտէ վիճա-
նընը թէմիլդէր իտէն, վէ Մարապ բիս-
գօցու օլմազ ֆըրքիտէն վազ կէշիթ իտէն,
վէ պէնթ տէ պաւնա թէշէմի իլլէթ իտէն,
պու շէյէ պլն իճէպասիլթ իտէր, վէ սէ-
նի պու միլլէթ իլէ կօրիւշտիւրէպլէթ-
րիմ» աճէսի իւզգէրինէ, զէնտի տէ հէ
միւշիթ իլլէ միւմաիլէշի թէշմին իտիզ,
օ զաթ սա էմին օլարազ, միլլէթմիզ
էֆէնտի վէ աղայարընը միւսթէրի իտէ-
րէճ, պարըլտըրըր, խօշա կէրիւշիւր-
մէյէ պաշլաւտու. պու արա Արփիտիւ-
շէֆ. միլլէթ մէնլիսիթիլ թօթաեպ, աշ
խարահպակարտան պիլէ իշիտիլմէմիշ օ-
լան չալ հէմինի իթտի:

Եւսնի «Արքուժիւն Սրբոց հօգաւորներն» տա եւէմին իտիւօրքմ կէպի ինանըն, վէ աշաղըտա քիւլսե տէրուհինտէ աղիգ խո-րան էննիւնտէ սէօյլէօրքմ կիպի ինանըն, սիգին իւէ աշնի ֆիւքրէ չալըաճալըմ, վէ պէն, Մարաշ Ն պիսկոսպօսալըղը ֆիւքրինտէն պու եւէմինիմ իւէ գաթիէն վաշ կէչտիմ, Մարաշաաա սիգին յիւնէթիւսկպինիգ ուն կէտիւկանս Ծ, վ.տէն պաշգաաը Նպիս-կոպօսալըգ իտիւէղ, վէ պու վարդապետէ շիմտիւէ գաաար ուն հագգալըղգ չօգ օլտու. ինչալլահ եագքնտա պու իշ պի-թէր, վէ պէն տէ պուրաաա քէնտիսիլէ պէրապէր, սիգէ իքի ալ միւսաֆիր գա-լըրքմ. պէօյլէճէ պուրաաան կիտէրիմ. իշիթ թլշիսն օլմանըգ իշին տէ պիր միւ-քէմմիւկ Նէքիուպ եաղընօրքմ. պու Նէք-թուպ սիգ Այն թապաան էլինիգ իւէ բուս-թաաա գօեուէն, վէ սիգին իշ օլան վաա-լարըմըգ օ պիր թարաֆտան օլան 8-10 քիւլ իշիթմէսին. պու կիպի մէսէլէլի կիլիլ գալմալը, չիւնքի սիգ աօլըսալը-ղընըգա կիւկէնէրէք ալէնի եաղընօրք-եօրսընը. օնար եալան սէօյլէեքըգ կիգ-լի իշլէեօրլար. պուրաաա չօգ հիւլսիլ քիմմէլէր վար. հիւթթ Գոյուէնեան պիլէ Մարաշն տէրաթիւնտէ չօլիւեօր. պէն Մա-րաշ պիլիլիւրմ. պէօյլէ գուգու կիպի ճէ-մաաթ, զանէթ ըարապաշտ ճէմաաթ էլէ կէչմէղ, տէտիկինի չօգ սէֆա իշիթտիմ տէեքէք, միլլէթ իւէ պարըալը. Նա է-ֆէնտիլէր, չու աշըգ մէքթուպմը «Մէճ. յուալը Ակապար»տա օգուեան աղիգ պի-րատըլէր, չու սինտէ, չու գըեաաֆէթ-տէ, աքքպիպկոպօսալըղը իւէ, պալէաաթ, տիւրիմիդին տիրէյլ օլան «Արքուժիւն Սրբոց» իւգըրէնէ պու եւէմինի իտէքէք սէօյլէթա, էյ պինիմ միլլէթիմ էֆէնտի-լէրի, սիգ օլաաըգ գաանմաղընընը, թշալիմ օլմաճմընընըգ. իմտի պիգ տէ գանաարըգ վէ գանաալընըգ:

Պետական պիր այ սօսերա, քննութիլ էլ էլ կէօրկւարի կրւմիւղ զէմանկարտա, Պէշրութտան Տէլէգրաֆ օնը վէքիլի Մա-րաշա կէլիպ, Տրանսիսիանկարտա միւսաֆիր օլուր, Արպիսարեան էֆէնտի, պի-ղիմ էֆէնտիլէրէ շաղըրպ, ճէթէ ինչ ինչ օլուտ. Տէլէգրաֆի վէքիլի կիմիշ, պուս էմէլէնիլ թէադիգ իտիպ, պիր ռա-բօր վէրէնէք, պու ինչ խալիթա իտէնէք, իմաի եանընա կիտին, արիգ ու ամիգ զօնուլուն վէ անկատըն, Սօնրա տա պա նա, կէլէնէք, պէն տէ սիգի թաստիգ ի-տէնէք, միւքէմէլ պիր բարօր եարտը-րըպ, իմգա իտէր վէ քննտիրսն տէ թա-տիգ իթտիրպ, կէօնտէրէնէլիգ. պու ի, պիթտի վէ պիմէնէք օլուղընա թէմանէ զանիրն, սէվիրն» տէնէքէք, վէ Ս. Հատնիկն հէման իրթմիս կիւնիւ, (Առաջ-նարդարաթը եարտըրալմ, հիշ օլմազա շու ասաթմըղազ կէտիկեան էֆէնտինն,

պուռ մէտէկէտէ չէ գտնի, օլտըղը պազըրը վէ միւշըլըլ հալիւնէ ցարըշը պիր խըզմէթի իտէլիմ. կէլիւսէ բարաթ իթսին» տէյի իւլալէ իտէրէք, էֆէնտիլէրին իսիմէլէրինի կազըպ, հէր լէսէ վէրիր, վէ օնլար տա հալլէրինէ կէօրէ, սէվինճիէ օնար էիրմիւշէր լիւրա հազըլարադ, 430 լիւրահա պաշիլ օլտըր. նօգսահն տա զալըրսա, կէտիւ կենան պիլրատէրիմէ պիր խըզմէթ իթմիշ օլմազ իւզըլ պէն գօրոմաշ տէյիպ պէօլլէ տէ ինանտըրըր :

Պու սըրբատա Բաթրիգ իւ Սթաճայօ
Միւլէթ մէճէրսի արասնտաքի մէսէլէնին
հալլը իչին Բոմատա Սինօդ օլաճաղը Թէօ-
գիւ մէյտանա չըգար. Արքիարեան էֆ-
տէ իսթէնիսիւ, կիթմէյէ հաղըրանքի
կիտէճէլի կրնատէն պիր կրնէ էլմէնէֆէն.
տիւլէր վէ աղալար եսաննա կիթտիքէրին-
տէ, ինէն պու սէօդ ալլըրպ, «Պերասպա-
ժառ, կիտիեօրսուէն ամամ, էվվէլքի վա-
տընտան սապիթմիսին. զաթիւն էյմի օ-
լալը՞ մը» տէնիմէյսի իւզէրինէ, «Պէն,
էվվէլքի կրպի, խօրան էօնիւնտէ, Սըր-
բութիւն Սրազ Խուզուբըրնա սէօյլէե-
րմ կրպի, ինաննը վէ թէէմին օլուն քի,
իւք իչիմ, սիգին Եպիսկոպոսնըզ կէտիկ-
եան էֆօյի թատաիգ իթտիմէք օլաճա-
տըր, վէ ինչալաւ իւք թէնչպպիւնայէրիմի
թէլէկրաֆիա սիգէ պիւտիթիւրիմ, վէ պոնի-
տան սօնրա տա հէր նէրէտէ օլսամ, Մա-
րաշ թմմինին հէր տարլիւ խալլընր տիւ-
շիւնէճէլիմ, վէ հիշ պիր վագըթ մուխա-
պէրէյի զաթթ իթմէնէճէլիմ: Իշթէ սիգէ
պէօյլէտէ վաստ իտիեօրմ, կէլին էօրիւշէ-
լիմ» տէյէրէք, էլիւի էօրտիւրիւր, վէ
օրնաաթիւն վէրէրէք, այրըրըզ վագը օ-

[illegible]

Մարտի

Մարտի էրեկնի-գաթոյի
ճանապարհսան պիտ ժեռ

**ԷՅՐԻ ՕԹՈՒՐԼԱՆԾՄ
ՏՕՂՐՈՒ ՄԷՕՅԼԵԵԼԻՄ**

Բանկալթի գապրիսթանը մէսէլէսինտէ ,
պիգտէն մէքճի ղէսմիսինէ թագաթիսիսիլէն

պլոր խազրիրայէ, մէջգլուր քապրիթանտա
էրմէնիւթաթօլիք ճէմաաթընըն մաւհիմմ
պիր հապգ ու հրասէս պուլաւաւորը պէտան
իտիրիտիկ, վէ օրատա տէֆն իտիրիշ օ-
ւան ճէնազէլէրիմիզ քէմիլլէրտինին մէրա-
սարմ տրինի իլէ մանէլը ախէր ինազլի
թաւլէ պ օլընազըը, ֆազաթ հէր իքի խաւ-
սաւս հազգընտա տախի միւսալիտ պիր ճէ-
վապ ալընամաւաւորը, անհազ քապրիթան-
տաքի հրասէ վէ հազգըըըզ իլին մանգէ-
մէլէ միւրաճաաթ իտիրմէտի իթթար օլըն-
աւորը, թէմէնիճէ դազէթաւաւաւ օգդոն-
ալը, հաթիմի պաւ միւրաճաաթթարթ մէջ-
քլուր դազէթաւաւ Թարաֆընտինն մուսալի-
զէ իտիրիշ տիր:

Պաշարատու մենեղէն շախմաթէթ տալաբար տէյրլ, ճէմասթըն պիր հազգ տալաբար արը քը, պաւնա հէր քէտին նազարը տիգզաթընը տալէթ իթմէք վաղիֆէմիգ տիր, էրմէնի-գաթօլիք ճէմասթընըն ղես-մէն թէյ քրիխտէն չօգ էվվէլ, Սթամպօլ, խօսաւսիլէ Գալաթատան պաշալաբարգ, Վէյօղլընըն չիմտիքի Հարպիլէ մէքթէպինէ դատար թէյտաւ օլընան լաճնէլէտէն իս-գեան իաճկէլէն էրմէնի-գաթօլիքէրի ճէ-նաղէլէրինին, Բանկալթի գապրիսթան-տա տէֆն իտիլտիկի, վէ անճագ պօւնա տան գըրգ սէնէ գաոար էվվէլ, Ռուս վէ Լաթլին գապրիսթանլարը Շիշլիտէ չիմտի-քի մանկէլէրինէ նագլ իտիլտիկի կիպի, էրմէնի վէ էրմէնի-գաթօլիք ճէնաղէլէրի-նին տէ Բանկալթի գապրիսթանընտա տէֆ-նինէ միւսաթաւ օլընապեղպ, Շիշլիտէ այ-րը պարը վէրիլէն գապրիսթանլարտա տէֆնի իտիլտիկի մալուս տիւր, Պաւ խաւաւաթ-քիմաէ ինքար իտէմէղ, հաթթա հաւաթ-տա օլան ճէմասթըմըղ էֆրաւընտան բէք չօղարը՝ Բանկալթիտէքի գապրիսթանը-նըն նըսֆընտան Խօզարընա տօղրու օլան գըսմընտա բէք չօգ էրմէնի-գաթօլիք մագ պէրէրի իւզէրինտէ, քէնտի սէվկիլ-ապա ու էճատարըն իլլ տօսթարընը մէզար թաշարընը կէօրմաշ օլաւգալընը ղը բէք էյր խալլըրալարաւ Ագարինան Կ-Բաթրիկին կիւնլէրինտէ, պօւ թաշար տաւ պիր խալլիտինին կէճէլէրի աշըրըլպ, գապրիսթան պօլընտա, օ վազըթ մէվ-ճուա օլան թաշըր սիււքքեանլարընա կէօ-թիւրիւլալէկիւնիւ՝ ապաւաւ պաղըլա-ր Սիւլէթ պէրան մէճնիսինէ պիլտիթիւլէր տիր:

Տէմէք օլտը քի, պիղիմ օրատա ճէ-
նազէլէրիմիզ պոսլուէնաբզճա, օնլարըն
քէմի քէրի տէ պիղէ ախտ արբ, վէ պուռ-
լարըն օրատան զալարբըլմասն լազըր կէ
սիլինիտէ, մէրաթիմը բուհանիլ էյլ զալ-
աբըրընմազ վէ մանէլըն ախէրէ նազլի-
թիլիւմէմիզ ագայիտի բիլինյսի իգթիբիս
սընուսն աբըր Պինսէն ալէյհ պու խուսուս
տաքի միւրաճաաթ՝ նէ՛ չայիսանը թէվպիի
վէ սուախէզէ պիր հարէքի՛ օլապիլիբ, նէ՛
տէ քիմճէ՛ կիմարթիգխանէմիդի պուստուս
մէն իսնէպիլիթ

Ի քրիստոսի մէտէլ քի, պիզիմ օրատաւ
հիսսէի թէ մէթթիււմիւզ օլուպ օլմամասա
քէնֆիյէթի տիր . իյթէ պու նօգթա , թա
րաֆէյն արասընտա պիր սուրէթը ի թիւա
ֆիյէ պուլըմնազլա եախօտ նիզամէն վէ
մա՛ք մէճէ վէրէլէճէք պիր գարար իլէ
թէսվիլէ օլընապիլիր Պուռնա ն շէվէվաւաչ .
Ժողով պու խուսուստա էրմէնի բաթրիգ-
խանէսի իլէ Ղայրը բէսսի միւզաքէրաթ-
տա պուլուռնմը , վէ հիւքիւմէթ նէգտինն
պազը թէշէպպիւսաթի տալի իճրա իթմիշ
պիր , ֆազաթէ կէրոշի յիմօրի գատար
պոււ միւզաքէրաթ վէ թէշէպպիւսաթ՝
պիւլա սէմէրէ գալմը իօն , հազգ՝ հիշ
պիր վազըթ զայպ օլամաեաճազընտան ,
նէթիճէլի թաազիպաթտա պու հազգըն
թատթիգ օլընաճաղը մէմուլ տըրր . Շու
գատար քի , պու տավա , թերզեան էֆ .
թարաֆընտան թաազիպիտիլմէլէ , նէթի
ճէսի ճէմաաթըմզա խալլըր օլաճաքընա
բէք տէ մէթն օլամաեղը . իւնէք ճէմաաթ-
նա Կ-արմթիլըլէիլի թանըլմաեան , վէ
նէ՝ միւլթէպպէն , նէ՝ էսնաֆ , նէ՝ տէ
ուժուժ էհայի նազարընտա ապա թէվէճ

ճնհերև գալմըշ օլմանան պիր քիմսէնին
վերափիր թաղերլերէրն Պապը Ալլի նէգահն-
աւ հիշ պիր հիւքմ աւ թէշաիրի օլմադ-
աւ, պուռնա թէանճհիւպ իտիլմէմէլի տիր,
վէ նէր միւմալէնէ՛մ պուռ աւսէլէ իշին էր-
մէնի միւլէթաալարմըզա միտանմէմդաւ
պիր հիւսնի իթիլաֆա չալըմադ իսթէս
պիլէ, իւք տարպէսինի թա գալպիւնադա-
րընա վոււրմըշ օլուգընսան, մէրգաւման
միւլէթաալարմըզ եանընտա միւրաճաւ-
թընին հիւսնի թէշադըր օլընմամեսան-
ըր հիւպիր տիր

Իմաթի եղբար իթմէլէիյն քեթիբքանն
էք, իսթիքն խաղպ, Կարաթրիբլիբ մազա-
մընտան չէթլիւմէյնճէ, ճէմասթ, տահա
պիր շօթ մէնէլէրմէ Նիլէ հուգուզընք,
Ինչիլէ մէնթանթիւն, հաթիլն պազաթ վէ հա-
եաթընը պլիւն իւսթի վէրճէնք տիր:

Պիտաւէն աւելոյն պիտո՞ւն պիտ զազիֆէ
գալըր քի, օտաւ Ազգային ժողով եսթատ
վարչ. ժողովըն պիտ ան էվլէն ապտը ին-
թիմաը իլէ պտւ պապտէ ճէմաաթմա եա-
բըլմաը լազըմ կէլէն խոռաուսըն զարար-
ալաշըրմաը վէ ինապընըն ինրաաը իշիկն
թէնէպպիւսաթը լազըմէյն իպթիտար իյո-
լէմաի տիր:

էկէր հալը հաղորտա ճէմասիւ ըմբէ Էթ-
րատը Թարափընտան մուսախէզէ օլընմազ
վէ միւսթագպէտէ յարիւս մուվաճճնէ
սինտէ վաղըֆէսիւլլէ քէ լէքէլմաք վէ
թէվպիւի խոթլմէք իսթէմլաքտէ, հիւսսէի
թէմլլթիւ տավաւսընը իլէրիքէ թաւալթ-
քէն, չիմարիքի հաւտէ, հիւ օլմազաւս մէջ
գէր- գաչպրիսթանտանտան ֆին իտիվի օ-
լան տթալարըմզըն, պէօլւէ վալիտէլէ-
րիմիզին վէ զիքրի ճէմիլլէրի պիզիմ իշի-
մուազլէզ օլան պիլհիւմլէ սէվլիլիլէրի-
միզին քէմիլլէրիքի սանիպ օլմալընըզ, վէ
անէրի սօզազ օրթաւսընտա վէ էլլէր եհ-
տինտէ պրազմաեղէ, պիզ տէ մէրասիմ
րուհանիլէ իլէ պիլը մաշէլլը միւնասարպտ
հիքֆ վէ տէֆն իթմէլիքի

ԲՈՂՈՔ ԵՄԷՐԻԿԱՅԷՆ

Ազգային ժողով Ատենապետի Արա
էֆ. Նրամեանա կէօնտէրիւմի արի.

Աճալարգ Ազգային ժողով Հայ-կաթողիկ
Հասարակութեան.

Պատկառելի ժողովուրդ գերագոյն կը-
ռուր ձայնը թերթերու միջոցաւ հասաւ և
մեզ, հայրենիքէն հեռու տարագիր ապրող-
ներուս :

Թէեւ բախտի չարագուշակ մէկ դի-
պուածով հետու իրարմէ, բայց մօտ շրջ-
տանց այնքան՝ որքան մարդուն աչքը իր
դէմքին:

Ուրախութեամբ կ'ողջունենք այս առ-
նական ու հերոսական կործմը, որուն և
ռանկիրաները ըլլալով պատիւը Ձեր գի-
տակցութեամբ կերտեցիք Ձեզ համար :

Ձեզ կը մնայ, մեր յարգելի եղբայրներ,
կուր շարունակել առանց վարանումի-
պցտիկ վարանում մը դաւաճանութիւն է
և մենք ժողովուրդս այս պայքարին յաղ-
թանակը Ձեր ձեռքին մէջ տեսնել կը բաղ-
ձանք. պատիւը Ձերը պիտի լինի, բայց
յազթանակի իրաւոր ժողովուրդին, ժո-
ղովուրդը Ձեզմով և Գուք ժողովուրդով.
այն նշանաբանը որուն նշանանշիկ հարկ
է Ձեզ և մեզ:

Մեր խնդրանքն է որ այս նամակը
հրատարակել տաք բոլոր Հայ թերթերուն և
Խորին յարգանքներով

Փրօվիտէնսի Հ-Կաթուիք Հա-
սարակութեան կողմէ

Բողոքող յանձնակառուր
ԴԱԻԹ ՅԱԿՈԲԱՅ

Փետրվարինս, (Ամերիկա)
10 Փետր. 1912 (ն. տ.)

ՄԷՊՈՒՍԱՆ ԻՆՅԵԽԱՊԼԱՐԸ

Լէվանթ Հէրալտ զազեթաարնա եւ
զըւարզընա կէօրէ, իթթիհաւ վէ թէ-
րազաթ ճէֆիթիսէ Դանապուրիսէ

ճէմիւթի արասընտա մէջնուտ օւան ի-
թիւաֆ՝ մէպուսան ինթիսապլարնա վէ
մէնիւթի մէպուսանըն խաթթը հարեքէ-
թինէ տար օլմանըպ, Անատուր վիւա-
յէթըրինին անվարինէ, զասպ օլընմը օլան
արագի մլսկէսինէ վէ էրմէնիւթին անկէր
չիքնայէթըրինէ միւթէլալիգ պուլունմը
վէ անթիքէն Տէրիսաատէթտէ ագտ օլընան
Իաշնակցութիւն ճէմիւթիին գարարըլա,
խուսուսաթը մէգըրէրէ՝ ուղուն պիր մուխ
թիւր էլէ իթթիւսաթն մէրքէլինէ թէպ-
լիւ իտիւթի տիր Խքի սիւսաթ ճէմիւթի
մուրախիսալարընն ուղուն ուղատիլէ
մուրապէրաթընտան սօնրա, Իաշնակցու-
թիւնն մէգըրէր մէթալիպի, ճիւղի թա-
տիւթիլէ գապուլ օլունմը տըր: Դաշ-
նակցութիւն վէ իթթիւսաթ ճէմիւթիէրի-
նին, կէրէք Մէնիւթի մէպուսանտա վէ կէ-
րէք վիւայէթըրտէ միւթէրէքէն չալըմասը
մէգըրէր վատարն ինթաընտան պաղը
օլմանգ տըր: Ինթիսապլար իլին տալի
մուրապէրաթ ինթա իտիւթի տըր: Եազընտա
պիր իթթիւաֆ հուսուլէ կէլթիթիլիսինտէ,
պու իթթիւաֆըն չարթլար հագըքընտա զա-
գէթլարտա թէսի պիր պէնանանմէնէն ի-
տիւթէնէրի միւթիլէմի տիր: Դաշնակցութիւն,
Սամալը էրմէնիւթիին միգտարընն նիս-
պէթիւն, էրմէնի մէպուսալարն միգտարընը
20յէ իպլաղ իթմէք իսթէմէքտէ տիր:

Մ. Ինթիսապլար մէպուսանտա տօլա-
յը Ատա-բազար էրմէնի էնպիսինտէ աղիմ
հէյնան հիւքմ իտիւթի տըր: Պու աէֆա իգ-
միտուն պիր էրմէնի մէպուս ինթիսապ օ-
լընապիլէնէրի մէմուլ օլունուեթի: Եէն-
րիմիդ տալա վէքըլէրինտէն ինթաթիւն
էֆոն նաթլէտիկի հագըքընտա չիմարտէն
պան օլընմագտա տըր: Կէլէն բաղարկիւնիւ-
շընպիւսան ֆըրգաթը՝ Սոթոպիւսանն նաթ-
գէպիլի ակէնիտէ օլարագ, Ատա-բա-
զար էրմէնի քիլիսէնի մէնիւթ տալիսին-
տէ պիր իթթիւա թէրթիպ իթմիլ օլուպ,
Հնչականլարըն թէրթիլիսինտէն Սապան-
կիւսան էֆո՝ միւթիլէնէ վէ Դաշնակ-
ցութիւնն գարըն պիր նուլթ իրատ իթ-
տիլինտէն, իքի ֆըրգա արասընտա մուս-
րագա զուսուր իթմիլ տիր: Սարըն տալի
Դաշնակցութիւնն մանէլը գօմթիւթի
Ատա-բազարընտա պիր նէվ միթիլի ագտ
խաթէք տիր:

ԱԶԿԱՅԻՆ

Անարատ Յոգութիւն թարիգաթը րա-
հիպէրիլէ Թերգեան էֆ. արասընտաթի
իսթիւաֆա, մէգըրէր թարիգաթըն պաշ
միւթիլէրիսի (խորհրդական) Գոյր էլպիս
կապուսանըն, միւթիլէնի թարաթընտան
հագըքընտա սուրէթտէ աղի սէպէպ, վէ պու-
քէթիլիլէ՝ Սթամպուլտա վէ թաշրատա
պուլունտան քեաթիլի Անարատ Յոգութիւն
բահիպէրի միւթիլէնտա ֆէվգէլատէ թէ-
էսիւր վէ հէյնանը մուսիպ օլմը իտի:
Անթիլէն ալտըրմը մալիւսաթա նէգա-
րէն, Գոյր էլպիս կապուսանն՝ ալէնին-
տէքի ինտատաթ վէ միւթիլէրիսաթը պէտ-
խանանէ թատիք օլունմամասըլա, միւ-
թիլէրիլէ մէմուրիլէրիսաթ իպգա իտիլ-
միլ վէ պու նէթիլէն հասէնէ՝ միւթիլէն-
իա զաշնուր վէ իլիլիւզար Գոյր թագտիր
իտէն պիլիւսիլէ թիւթէգաթ միւթիլէրէմէ-
սիննէ պատիլ մահգուլիլէթ օլմը օլման-
ընտան, պու վէսիլէ իլէ ումու թարի-
գաթը միւթիլէրէմէնի վէ պիլիսաթա Գոյր
էլպիս թէպիլէ իտէրիլ:

Մ. Թերգեան էֆոնին՝ միւթիլէրէմ վէ
միւթիլէր չ. Յակոբյան Վ. Տաշնան վէ
ումու Վիլինա Միսթիւսաթիւսաթըն գար-
ըն կէլէնտէ զուսուր կէլէն հագըրէթի
հագըքընտա ճիւթիլի Արձաքանգըն
ըգան ճուսա իթթիւսի նիւսիսինտէ կէ-
րիւլէն պիր ֆըրգա, էկէրի միւթիլէնի
Վ. է վէ տիլէր Վիլինա Միսթիւսաթիւս-
ընտա պիր թարգիլէ ֆիթիլէն հազըլմը
իսէ, պիլ պուստա թարգիլէ մալի կէթ-
իլէն ըզ: Անյալընն՝ Վիլինա Միսթիւս-
աթիւսաթը պաղը գաթարար իթթիլէր:

վէ Թերգեան էֆ. տէ, պուսարա պաղը
նաթիւսաթիւսաթ վէրմիլ իթմիլ: Պէօլլէ մի-
տիր: Էկէր պէօլլէ իտի իսէ, միւթիլէն
հիւս Վ. էր լէնիլտէ զաղէթլարտա նէշր
օլընտա միւթիւսաթանմէլէր, իլէքլիպիսա-
միլէր նէտէն նէշէթ իթթիւս:

Ս. Յակոբ խաթիւսաթիւսաթիւսին ար-
գա ճիւթիլէնտէ պուլունտան ֆուգարաթա-
նէնին պէլէթի թարաթընտան երգաթ-
ըլմասը իլէքէրինէ ալըքտա գալան պաղը
միւթիւսաթ ֆաթիլիւսաթա, նագըլէ պէտէլի
իլէ պիլէր օտա ինագը Ս. Յակոբ Հոգա-
թարձու. թիւնը թարաթընտան թէլիսին իտի
լէրէք, մէգըրէր ֆաթիլիւսաթըն չիմարիլէք
միւթիւսաթ մանէլլէրտէ իսքեանը խուսու-
թընտա ինագ իտէն թէտապիլիսին իթթիլիսաթ
գըլընտըլը մէմուսէն խապէր ալընմը
տըր:

Պու պիլարէլէր, էրքէք գաթըն, պիր
գալ քէրէր Թերգեան էֆոյէ վէ քէնտի կէ-
լէն վէքիլէնէ միւթիւսաթ իթթիլէր իսէ
տէ, Պիլիմ տիւլիւսէնէք նէ՝ զալիլէրի
միլ վար, սիլի տիւլիւսէնէք մէլիլէր՝ տէլի
րէտա ճէվապը ալմըլար տըր: Վէքիլի
միւթիլէն, միւթիւսաթ իտէնիւստէն պու-
ղը գաթընտը, Գալաթաթա Լազարիսթ
թարիգաթը թէլիսի թէլ Լօպիլիլէ իմատ
իթթիւսին տէլի կէտէնտէրիլ իսէտէ, միւթի-
լէն թարաթընտան, պու գաթընտըն ճիւ-
ղէն Բաթիլիլիլի վար, Բաթիլիլիսինիլ
վար, ճիւսաթ կիլիլիլ տէլի ճէվապ վէրիլ-
միլ տըր:

Տօղթաթու էրմէնի-գաթիլիլէ ֆուգա-
րաթ նաթըն էնէպի խաթիւսաթիւսաթան
պիլիլէրէն լիւսաթ թօլաթըքտան սօնրա,
«Ֆուգարաթըլը, միւթիլէնիլ տէ պաղըն»
տէնէրէք, ճիւսաթ իլէքէրինէ կէտէնտէրէք
իլին, էրէլիլէն էրիլ վէ քիւսաթիլիլ
լաղըմ:

ՀԱՅԸՆՏԱ ՊԻՐ ԶԻՆԱՅԵ

Ատանտան իշար օլընտըքըն կէ-
րէ, իքի հաթիւս էվլէլ Հաճընտա պիր
Թիւրք ժանտարմա ճիւսաթըն զանէթ վա-
չիսանէ սուրէթտէ գաթիլ օլընմը օլտը-
ղընտան, հիւթիւսէթի մանիլիլէ՝ չիւսիլ-
իլէքէրինէ լէնիլէնէ էրմէնիլէրի թէվլէր
իթթիլ, վէ թէլարիսաթ ու թանգըքաթա
իպթիւսաթ իլլէմիլ տիր:

Սիս գաթարաթ թապի Գոզան նահի-
յէսինտէ պաղը էլիսաթ իլէ միլիլէր թէնիլի
վէրիլ, հիւթիւսէթին թէպիլիլէրինէ
պէքէմէնէրէք, աթըր ինթիլգաթ իլին
այիլ վաշիլիլէլ Հաճընը Համարձու
իսթիւստէ պիր էրմէնիլի թէլէթ իթթիլէր
տիր:

Էնպիլի մանիլիլէ՝ հէյնանը աղիմ ի-
լինտէ օլուպ, հիւթիւսէթին թէպիլիլէր
միւթիւսէթին իթթիլիսաթըն ֆէվգէլատէ իւ-
թիւսաթ վար տըր:

ՄՈՒՀԱՐԷՊԵ

Բարիլ, 6 մարտ.— Թան զաղէթաթ-
ըն Վիլինաթան ալտըլը մալիւսաթա
կէթէ, թէվաթիլիլ մատտէթի պաշա չը-
գաթանաթաթ կիպի կէթիւսիւստէ տիր:
Պու պապտէ հէնուգ հիլ պիր չէլ եաթ-
լամաթը տըր:

Վիլինաթ.— Բօլիլիլգա մէնաթիլիլտէ
թէլէմին իտիլտիլիլէն նէգարէն, հիւթիւ-
սէթին Սամանիլ, իթթիլիսին էլլէպը իւ-
թիւս Պոզալարա հիւսուս ինթիլիլտէ
պուլընտըլընտան խապէրտաթ օլմասը իւ-
գէրինէ, Պոզալարըն էնէպի մէթիլէրի-
նէ գարըն գաթըլը պուլունտա շրաճաղըն
թէպիլիլ իթթիլ տիր: Բուսիս հիւթիւսէթի-
մէթիլիլ Սամանիլ, իթթիլիսին էլլէպը իւ-
պէթէ պիր թէպիլիլէրին թէվիլիլտէ
կի պիլիլէրինէ ինթիլիսաթը թիւսաթիլիլ
նագաթը տիլգաթիլաթ ալարագ տէվլէթիլէրէ,
ինպիլիլէրէ թարաթընտան վաթը օլան
թէլիլիլ իլէքէրինէ, հիլ պիլիլէրտէ Բոմ-
հիւթիւսէթի նէգաթիլտէ թէլէպիլիլտաթ
պուլունտաթաթ, իթթիլիլ Պոզալարա

գարըն պէթիլէ պիր ֆիթըրտէն ֆէրալաթ
իթթիլիլէն գարար վէրմիլիլէր տիր: Բու-
սիս, պու թէլէպիլիլտէն պիլիսաթաթ թէք
լէնիլտէ պուլունտաթաթ տըր:

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէնին մալիւսաթը-
նա լէգարէն, պու թէլիլիլ Ռոմա հիւ-
թիւսէթին պէնան իտիլիլիլ իսէ տէ, նէ-
թիւսիլգ գալմը տըր:

Պէրլինտէն ալընան թէլէպիլիլտաթըն
մէպիլինէ կէթէ, Ալմանիս վէ Ալմթիւս-
Մանար հիւթիւսէթիլիլ Ռուսիանն թէ-
վաթիւս իլէքընտաթ թէլիլիլիլ իլէքտա
իթթիլիլիլ պէթապէր, պու պապտէ տէվ-
լէթիլ պէնիլտէ միւթաթէթաթա տէվաթ
օլընմագտա տըր:

Չայիլ զաղէթաթը՝ տէվլէթիլիլ զայ-
րէթիլ Աթիլիլտաթ իսթիլիլաթը հազըրը սըրֆ
մանիլիլտէ թանաթ իթթիլէթտէն իպպիլիլ
օլտըլընը պէնան իտիլիլ:

Ռոմա, 7 մարտ.— Աթան Սթէֆանի-
թէպիլիլ իթթիլ տիր. Վաթը զաղէթաթ
թարաթընտան պու կիւսիլիլտէ վուգու-
պուլան նէլիլիլտէ իսթիլիլտաթ օլարագ,
հիլ պիր տէվլէթ, իթթիլիլ հիւթիւսէթիլիլ
միւթիւսաթաթ, հարաթէթիլ հարպիլիլտէ
թանաթ իլլէմիլիլ հազըրտա թէլէպիլիլ-
սաթտա պուլունտաթը տըր: Ատրիսթիլ
վէ Եոնան տիլիլիլտէթ տէվաթիլ Սա-
մանիլ միւսթէման օլմագ չորթըլա ի-
թթիլիլ հիւթիւսէթիլ հարաթէթիլ հարպիլիլ-
սինտէ սէրպէսթիլ թամա մալիլ պու-
լունտաթտա տըր:

Վիլինա, 7 մարտ.— Ռոմաթան պա-
թէլիլիլաթ պիլիլիլիլիլիլիլ կէթէ, տիւս
գրալըն թանիլ թիւսաթիլիլտէ ագտ օլը-
նան մէլիլիլ վիւթէլատա, Բուսիս վէ
ինպիլիլէրա հիւթիւսէթիլիլ թարաթըն-
տան թագտիլ իտիլիլ օլան նոթալար
հազըրտա միւթաթէրէ իտիլիլ տիր:
Մարթի տի Սան Զիւլիսան, պիր հաթ-
թանա գաթար մա աղաթ տէվլէթիլիլ
թէվաթիլ խուսուսաթաթ իսթիլիլ զայ-
րէթիլիլ տէմէրէթիլ գաթարըլը հաթէ, իթթի-
լիլտէն, Ատալար տէլիլիլտէ հարաթէթ-
թը պանիլիլէ թէլէպիլիլ իտէնէլիլիլ պի-
թարաթ տէվլէթիլիլ տէթիլիլիլ պէնան
իլլէմիլ տիր:

ՄԻԻԹԵՔԵՐԻԿ ՄԱԼԻՍԱԹ

Տիւս սէլամըք թէմը ալիսինտէն սօն-
րա, Զաթը Բատիլիլիլ Շիլիլ թարիլիլ-
լէ Պալմոմըն չիւթիլիլիլիլ թէլիլիլ պու-
սուրմըլար տըր: Զաթը Շահանէ՝ սա-
րաթաթ բաշանըն գօնաղը էօնիլտէն կէ-
չէրէն, արապալարըն տուրտուրուպ,
սէր եաթըն բաշա վաթըլաթը միւթա-
րիլիլ սէլամը Շահանէլիլիլ թէպիլիլ
պուլունտըլար տըր: Զաթը Բատիլիլ աթ-
Պալմոմըն չիւթիլիլիլտէ իլէն, սաթա-
ղաթ բաշաթան պիր արիլիլ թէլէքիւ-
րիլիլ կէլիլ տիր:

Սալը կիւսիլ. Ալմանիս օլիլիլ Ֆրան-
սա սէֆարէթիւստէն կիւսիլիլ, մուս-
րէպէ միւսաթաթիլիլ իթթիլիլ հիւթիւ-
սէթիլիլ իսթիլտըլը խաթթը հարէթթ
հազըրտա Մ. Պալմար իլէ միւթաթ
իթթիլ տիր: Ալ սօնրա Ֆրանսա վէ Բու-
սիս սէֆարէթիլ ինպիլիլիլ սէֆարէթ-
իւստէն կիւսիլիլ, մուսարէպէ հաթ-
գընտա իւլ սէֆիլ թէպիլիլ էֆէթաթ իթ-
իլիլ տիր: Իթթիլիլաթը միւսիլիլտէ վէ
իթթիլաթը միւսիլիլտէ տալիլ օլան տէվ-
լէթիլիլ սէֆարէթիլ, արաթընտա շար-
այըր միւթաթէթաթ տէվաթ իտիլիլտաթ:
Պաղը Մըրըլը բոթաթիւսաթըլարըն,

Ալ լաման խանէտանըն մախուս իտիլ-
ֆալըպ պիր Աթալ Միւթիլիլտէն թաշիլիլ
իթթիլ իլէքըն Հալիլտաթ պաղը թէլիլ-
պիւսաթտա պուլունտըլարը չալաթ
րէսիլ թէքիլիլ իտիլիլ տիր:

Անատուր վիւայէթիլիլտէ իլաւաթ
ինթաթըն մէմուր գօմիլիլ, չարէն-պի-
կիւսիլ էվգաթ նազըր իտիլիլ պէլիլ թան-
իլ թիւսաթիլիլտէ թէքար թէլիլաթ իթ-

միլ տիր: Իւլիւսիլ վէ սօն ինթիլիլաթ
կէլէնէք հաթթա զարթընտա վուգու պուլ-
տըքտան սօնրա գօմիլիլտէ ալ կիւսիլ
չէրիլիլտէն հարէթթ իտէնէք տիր: —
Վալիլիլտէն գալիլիլտէ, գօմիլիլտէն
վաթթը հարէթթիլ հէնուգ մալիւս տիլիլ
տիր: լաթին հիլ հալտէ ապիլիլ լալիլ էվ-
վէլ եօլա չըգաթաթաթ տըր:

Գալաթաթան Ռուսիլիլ-Ֆէնիլիլտէ գա-
տար ինչաթը մէլիլիլ վիւթէլաթա գա-
րարալաթըլարն էլէքթիլիլ տէմիլ եօլը
հազըրտա ալընան թաֆաթաթ կէթէ,
պու խաթթ՝ Ագապաթաթ, Թոթ-գօթաթան
վէ թարաթ պաշընտան կէլէնէք, Թաթ-
սիման հալտէ քէթիլիլտէ իլէ Բանիլա-
թիլիլ, վէ օրատան 600 մէթրո պօլունտա
սիլիլ պիր քէթիլիլ իլէ Պէլիլիլտաթ
Յանը լաթաթիւս վաթը օլմագ տըր: Պա-
տէնու խաթթ՝ 1540 մէթրօլը պիր թիւ-
նէլտէն կէլէնէք, Դան լաթաթիւս օլան Օր-
թաթէթ մուսաթիլիլ իտէնէք տիր: Օր-
թաթէթիլ Գուրաթիլիլ վաթը օլմագ
իլիլ, 200 մէթրօլը պիր իւլիւսիլտէ քէթ-
րիւտէն վէ 720 մէթրօլը պիր թիւնէլ-
տէն կէլէնէք տիր: Տիլիլ լաթաթիւս
Պէպէթէ, Ռուսիլիլ-հիւսարտան վէ Պալիլ
լիմանտա օլմագ տըր: Օնտան Սթէ-
նիս լաթաթիւսին կիլիլտէ իլին, խաթթ՝
100 մէթրօլը պիր թիւնէլտէն կէլէնէք
տիր: Ենիլ-քէթիլիլտէն սօնրա, 120 մէթր-
լը պիր քէթիլիլ իլէ խաթթ Գալիլիլտէ
վէ թարաթիւս վաթը օլմագ, վէ թա-
րապիւսան սօնրա Գէլիլիլ-քէթիլիլտէ, Պէ-
լիլտէ տէրտէն վէ Մաթաթիւստան
կէլէնէք տիր: Պաթէնու 800 մէթրօլը
պիր քէթիլիլ իլէ խաթթ Ռուսիլիլ-գալիլ-
ղընա, վէ օրատան էն սօն սիւսիլ օլան
Ռուսիլիլ-Ֆէնիլիլտէ վաթը օլմագ տըր:
Պու խաթթըն իթթիլաթը Պէրլինիլ լէն-
գաթաթանաթաթ վէրիլիլ տիր: Պիր սէն-
տէվաթ խաթթէք օլան թանգըքաթ իպ-
թիլիլտէն սօնրա ինչաթաթ պալիլա-
նըպ, 4 սէնտէ իլալ իտիլիլտէ տիր:

Հարպիլ նազըրըն Զանաթ գալիլիլ
վէ իլիլիլտէ աթթիլիլ իտէնէլիլ հալաթիլ
թէ օլիլ օլունտաթ:

Ժէն-թիւրք զաղէթաթ մալիլիլ
Մ. Ռիլանաթիլ՝ մէմալիլ Սամանիլտէն
թարաթ իտիլիլ տիր:

Կիրիտ առասընտա չիմթիլիլ գաթար
միւսիլիլ օլմանաթ պիր հալ թէնիլիլ ի-
լին հալ տէվլէթիլիլ ինթաթ միւթաթէրէ
իթթիլտէ օլտըլարը խապէր վէրիլիլ տիր:

ԲՐԵՏԻ ԼԻՍԵ

ՄԵՐՄԱՅԻՄ 250,000.000 ՅՐԱԿԻ	
1912 Յնվր. 31 Պիլանիսը	
ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ	
Սանտըքտա վէ պանգա-	155,394,418 17
լարտա նուգուտ	1,803,742,922 55
Զիլիլտէն վէ թէլէմիլաթիլ	
իլարա օլընտա մէպալիլ	367,802,756 86
վէ Բըթը	682,220,970 28
Հիւսապաթըն ճարիլ	
Հիւսէ, պոն, իսպիլիլ	11,875,544 50
վէ էսիլ	35,000,000 —
Էնիլաթ զալը մէնուլէ	9,702,125 29
Հիւսապաթը միւթիլիլիլ	
Յարք, 2,565,738,737 65	

ՏԻԹՈՒՆԱԹ	
Տէթթիլիլ վէ ալըք պոնուր	847,456,959 69
Հիւսապաթըն ճարիլ	1,084,216,729 82
Գալիլիլ իտիլիլ թօլիլա	198,956,892 99
Վատիլիլ տէթթիլիլ վէ պոն	34,598,693 61
Հիւսապաթը միւթիլիլիլ	58,509,461 54
Ինթիլիլտէ ալիլիլ	152,000,000 —
Թէլիլտէ իտիլիլ տէրալէ	250,000,000 —
Յարք, 2,565,738,737 65	

Այլընա մուրապը օլտըլը քաթիլ-օլտըլը
Մէլիլիլ խաթթ թէլիլ
է. ՊէթէնՈՏ
Իտաթիլ լաթաթիլտէ
մալիլիլտաթ մալիլիլ
էՏՄ. ՖԱՊԻ-ԼԻՄ, Պոն ՊԵՆԵՄԱՐ

Սանիլիլ ինթիլիլաթ պի
Միլիլիլ միւսաթ զաթթա
ՅՈՎԱ. ԹՈՒՆԵՄԱՆ